

Kauw	18 (4)	Huismusch	3
Ekster	6 (1)	Ringmusch	36 (2)
Vlaamsche gaai	12 (6)	Europeesche kanarie	59
Spreeuw	2356 (2)	Kruisbek	1 (1)
Wielewaal	19	Goudvink	1
Vink	1513 (73)	Groenling	445 (11)
Keep	144	Geelgors	100 (31)
Putter	242	Ortolaan	7
Sijs	145	Rietgors	102 (6)
Barmsijs	70	IJsgors	1
Kleine barsijs	11		
Kneu	778 (73)	Totaal aantal: 9594 (10007) vogels.	

Een afwijkende zilvermeeuw (*Larus argentatus* Pont.)
uit Nederland
(met 1 tekstfiguur)

DOOR

K. H. VOOUS Jr. (Zoölogisch Museum, Amsterdam).

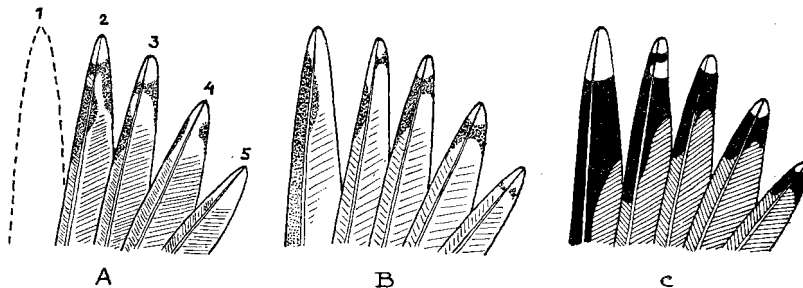
(With a summary in English).

In de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam bevindt zich een in enkele opzichten enigszins afwijkend exemplaar van de zilvermeeuw, dat in het hier volgende artikel zal worden besproken.

Het is een opgezette vogel (Coll. No 2245, zonder geslachtsopgave), die deel uitmaakt van de oude collectie van G. M. & H. W. de Graaf, afkomstig is uit Holland (waarschijnlijk van de Zuidhollandse kust) en die ongeveer uit het midden van de vorige eeuw dateert. De vogel is volwassen en draagt het winterkleed met lijnvormige bruine vlekken op kop en hals.

Vleugel 415; culmen 53; tarsus 61 mm.

De kleur van de bovenzijde is veel donkerder en ook iets bruiner getint dan bij de nederlandse *Larus argentatus argenteus* Brehm, zelfs nog iets donkerder dan bij de typische *argentatus* Pont. uit de Oostzee (cf. Van Marle & Voous, 1943). Dit laatste kleurverschil kan evenwel

Figuur 1. Eerste vijf slagpennen van A: *Larus argentatus* Pont. aberratio, Collectie Zoöl. Mus. Amsterdam, No. 2245; B: *Larus kumlienii* Brewster, Collectie Rijksmus. Nat. Historie, Leiden; C: *Larus a. argenteus* Brehm ♀.

zeer goed het gevolg zijn van de ouderdom van het opgezette exemplaar. Wat hem van alle ondersoorten van *L. argentatus* onderscheidt is de kleur en de tekening van de grote slagpennen — de buitenste (eerste) slagpen is in rui. In plaats van de zwarte vlekken op binnen- en buitenvlag aan de toppen der grote slagpennen, wordt daar een vaal bruine kleur gevonden. Bovendien is deze bruine kleur alleen aanwezig op de slagpennen 2 tot en met 4, terwijl de zwarte kleur bij *argenteus* en *argentatus* zich tot op de 6e of 7e slagpen uitstrekt. Tenslotte is de uitbreiding van de bruine kleur ten opzichte van het zwart op de slagpennen van de normale *argentatus* sterk gereduceerd (fig. 1).

Een als boven beschreven en afgebeelde eumelanine-reductie in de uiteinden der grote slagpennen wordt in de literatuur alleen vermeld bij de merkwaardige — op dit punt zeer variabele — *Larus kumlieni* Brewster uit noordelijk Noord-Amerika. Op grond van verschillende, hier niet nader te noemen overwegingen (Dwight, 1925; cf. ook het verslag van de Wetensch. Vergadering van de Ned. Ornith. Ver. te Amsterdam op 11 Dec. 1943) kan *L. kumlieni* als bastaard worden beschouwd tussen *L. a. thayeri* Brooks en *L. a. leucopterus* Vieillot (kleine burgemeester). Een exemplaar van *kumlieni*, dat afkomstig is uit de collectie Brewster, en dat thans bewaard wordt in het Rijksmuseum te Leiden, vergeleek ik met de vogel uit de collectie De Graaf. In de kleur van de bovenzijde is *kumlieni* intermediair tussen de zeer lichte *leucopterus* en de meeuwengrijze *thayeri*. Hiermede overeenkomend is *kumlieni* ook lichter van kleur dan *argenteus*. De vogel uit de collectie De Graaf is dus zeer veel donkerder dan de noordamerikaanse *kumlieni*.

Ofschoon de tekening van de grote slagpennen intermediair is tussen die van *argenteus* of *argentatus* en die van *leucopterus* (bij wie het zwart in de grote slagpennen geheel ontbreekt), kan de vogel in kwestie — op grond van de kleur van de mantel en de vleugelbovenzijden — niet als bastaard tussen deze of overeenkomstige vormen van *L. argentatus* worden opgevat. Daarmee is een eventuele bastaard-theorie niet van de baan. Hoewel de vogel in maten geheel met *argenteus* en met *argentatus* overeenkomt en beneden de minimale maten van *hyperboreus* blijft, mag de mogelijkheid, dat de vogel een bastaard is tussen *L. hyperboreus* Gunn. (grote burgemeester) en *L. argentatus* of *L. fuscus* niet geheel worden uitgesloten. Uit de natuur wordt een zeer waarschijnlijk geval van bastaarderding tussen *argentatus* en *hyperboreus* op Bereneiland door Bertram & Lack (1933) vermeld. Zij vonden in een nest, dat klaarblijkelijk behoorde aan een als boven genoemd gemengd paar, een kuiken van ± 14 dagen, 2 koude eieren en de resten van een gebroken derde ei.

Zolang de volwassen bastaard tussen de westeuropese *argentatus* en *hyperboreus* niet bekend is, is het niet mogelijk om in dit opzicht t.o.v. de vogel uit de collectie De Graaf een beslissing te nemen.

Een door Lönnberg (1919) beschreven, in gevangenschap opgegroeide, bastaard van *L. a. leucopterus* ♀ $\times$ *L. f. fuscus* ♂ heeft niet minder zwart aan de toppen van de grote slagpennen dan een normale westeuropese zil-vermeeuw, terwijl de kleur van de bovenzijde ongeveer overeenkomt met

die van *L. a. cachinnans* Pallas, dus iets donkerder van tint is dan die van de typische *argentatus*.

In gevangenschap schijnen verschillende soorten meeuwen niet zeer moeilijk tot bastaarderden te geraken (cf. Geyr von Schweppenburg, 1938).

De mogelijkheid, dat de vogel uit de collectie De Graaf een bastaard is — waarin of *leucopterus* of *hyperboreus* een rol heeft gespeeld — mag niet uitgesloten worden geacht.

Daarentegen kan de vogel ook een — door verlies-mutatie ontstane! — aberrante vorm van *argenteus* of *argentatus* zijn. Dit zou des te merkwaardig zijn, daar op deze wijze een aanduiding in de ontwikkeling van ongekleurde slagpen-toppen uit zulke, die sterk eumelanine-houdend zijn, verkregen zou worden.

Zulk een historische ontwikkelingsgang heeft de soort *L. argentatus* door-gemaakt, toen in arctisch Noord-Amerika de geographische vorm *leucopterus* ontstaan is. Een in deze ontwikkelingsrichting wijzende mutatie bij normaal gepigmenteerde westeuropese zilvermeeuwen zou een bevestiging zijn voor de aanname, dat *leucopterus* in de „Formenkreis” *L. argentatus* moet worden opgenomen.

Het lijkt niet mogelijk om ten opzichte van de hier besproken vogel uit de collectie De Graaf een beslissing te nemen. Het doel van de discussie is geweest om de aanwezigheid van deze merkwaardige vogel bekend te maken en zijn nadere bestudering in de aandacht en de belangstelling van de ornithologen-specialisten aan te bevelen.

Summary.

In the above article a discussion is given of an aberrant specimen of *Larus argentatus* Pont., which is preserved in the Zoological Museum at Amsterdam (Coll. No 2245; without indication of sex). The bird belongs to the old collection of G. M. & H. W. de Graaf, and originates from Holland (most probably the sea-coast of South Holland), about the middle of the last century. The bird is in winterplumage with dark brown shaftstreaks on the feathers of the head and neck. It is decidedly darker than the breeding form *L. argentatus argenteus* Brehm, and even somewhat darker and browner than the typical *argentatus* of the Baltic Sea, the latter only having been collected in Holland as a rare winter visitor. In measurements the bird fully agrees with a series of Dutch breeding birds (*argenteus*): wing 415, culmen 53, tarsus 61 mm.

The bird shows a remarkable reduction of the black areas on the tips of the primaries, these only being found on the four outer primaries (the first primary is moulting). Besides, the black colour is replaced by dull brown. The probable hybrid origin of the bird is discussed, but it is shown, that it does not agree with a specimen of the supposed hybrid Gull of arctic North America which Brewster called *L. kumlieni* (*L. a. thayeri* Brooks $\times$ *L. a. leucopterus* Vieillot). A discussion of the last named bird is given in the „Verslag Wetensch. Verg. Ned. Orn. Ver. 11 Dec. 1943; Ardea, 1944 (in press). As hybrids of *L. hyperboreus* with subspecies of *L. argentatus* or *L. fuscus* are not described, it is not possible to decide whether the bird discussed is a hybrid or not.

The probability of a second theory is given, in considering the bird as an aberrant form of either *argenteus* or *argentatus*, originating from a loss-mutation. The exceptional reduction of the black colour at the tips of the primaries might be an argument in favour of the view that the partial leucistic *L. leucopterus* is a subspecies of *L. argentatus*.

Literatuur.

- Bertram, G. C. L., & D. Lack, 1933: Notes on the birds of Bear Island. *The Ibis*, p. 297.
- Dwight, J., 1925: The Gulls of the world. *Bull. Amer. Mus. Nat. Hist.*, **52**, p. 214—219.
- Lönnberg, E., 1919: Hybrid Gulls. *Arkiv f. Zoologi*, **12** (7), p. 1—22.
- Marle, J. G. van, & K. H. Voous, 1943: Geographische vormen van *Larus argentatus* en *Larus fuscus* in Nederland. *Limosa*, **16**, p. 146—149.
- Schweppenbourg, H. Geyr von, 1938: Zur Systematik der *fuscus-argentatus*-Möwen. *Journ. f. Ornith.*, **86**, p. 355.

Jaarverslag 1943 van het Ringstation „Maastricht”

(met 1 tekstfiguur)

DOOR

Dr G. W. A. PANHUYSEN.

Reeds lange tijd leek het wenselijk in Zuid-Limburg een ringstation op te richten, dat een aanvulling zou kunnen geven op de belangrijke werkzaamheden van het Ringstation „Wassenaar” en van andere ringstations, welke in het westen of midden van ons land werkzaam zijn. Het belang van een dergelijk station in het Zuidoosten van ons land ligt in de omstandigheid, dat de trek door het binnenland een geheel ander beeld vertoont dan de trek langs de kust, wat reeds direct door de resultaten van dit eerste experiment te Maastricht opnieuw werd aangetoond.

Eerst in 1943 slaagden wij er in onze plannen ten dele te verwezenlijken, doordat wij van verschillende personen de medewerking ondervonden, welke bij dit werk onmisbaar is. Zo hebben wetenschappelijke hulp verleend de heren P. A. Hens te Valkenburg (L.), Drs R. Kofman en K. Stevens te Maastricht en M. Mommers te Heer (L.).

Als geroutineerde vogelvangers hielpen ons met grote toewijding de heren Jac. en Jos. Paulissen, J. Lemmens en J. en L. Devens te Maastricht. Hier ter plaatse moge ik hen allen hartelijk danken voor hun belangeloze medewerking.

Werkwijze. Er werd gevangen met drie zogenaamde „open netten”. Het eerste net, van den heer Jac. Paulissen, lag in het Maasdal ten NNW van Maastricht, ongeveer 1200 m verwijderd van de westelijke Maasoever, in het Bosserveld (1 op de kaart); dit is een groot stortterrein van de gemeente, $\pm$ 45 m boven N.A.P., ten dele begroeid met gras en vol distels, klitten en andere onkruiden. Op dit terrein werd het grootste aantal der putters gevangen.

Het tweede net, van de heren Jos. Paulissen en J. Lemmens, lag in het begin van het seizoen in het bouwland van Caberg op een heuvelrug ten NW van Maastricht, direct ten W van het genoemde Bosserveld, ongeveer 1600 m van de Maas verwijderd; ongeveer 65 m boven N.A.P. (2 op de kaart). Later in het seizoen werd dit net naar een ander gedeelte van het Bosserveld verplaatst.

Het derde net, van de heren J. en L. Devens, lag eveneens in het open